

Järnvägstransporter 2013 Beskrivning av statistiken

Järnvägstransporter 2013 Beskrivning av
statistiken

Trafikanalys

Adress: Torsgatan 30

113 21 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2014-04-24

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehåll

A	Allmänna uppgifter	3
A.1	Ämnesområde	3
A.2	Statistikområde	3
A.3	SOS-klassificering	3
A.4	Statistikansvarig.....	3
A.5	Statistikproducent	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	4
A.8	Gallringsföreskrifter.....	4
A.9	EU-reglering.....	4
A.10	Syfte och historik	4
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning	6
B.1	Statistikens innehåll	6
	Statistiska målstorheter.....	6
	Objekt och population	6
	Variabler.....	7
	Statistiska mått	7
	Redovisningsgrupper	7
	Referenstider	7
	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
	Tillförlitlighet totalt	7

	Osäkerhetskällor	7
	<i>Urval</i>	7
	<i>Ramtäckning</i>	8
	<i>Mätning</i>	8
	<i>Svarsbortfall</i>	9
	<i>Bearbetning</i>	9
	<i>Modellantaganden</i>	9
	Redovisning av osäkerhetsmått	9
B.3	Aktualitet	9
	Frekvens	9
	Framställningstid	9
	Punktighet	9
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	10
	Jämförbarhet över tiden	10
	Jämförbarhet mellan grupper	10
	Sam användbarhet med annan statistik	10
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	10
	Spridningsformer	10
	Presentation	11
	Dokumentation	11
	Tillgång till primärmaterial	11
	Upplysningstjänster	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Bantrafik

A.3 SOS-klassificering

Ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

 Sveriges officiella statistik

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet: Trafikanalys
Postadress: Torsgatan 30, 113 21 Stockholm
Besöksadress: Torsgatan 30, 113 21 Stockholm
Kontaktperson: Jan Östlund
Telefon: 010-414 42 24
Telefax: 010-414 42 20
E-post: jan.ostlund@trafa.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet: Trafikverket
Postadress: 172 90 Sundbyberg
Besöksadress: Solna strandväg 98, 171 54 Solna
Kontaktperson: Anders Broberg
Telefon: 010-123 61 48
E-post: statistical.service@trafikverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgifter hämtas från företag som bedriver järnvägstrafik.

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och Trafikanalys föreskrifter (TRAFAFS 2012:3).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). På statistikområdet finns särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

I enlighet med EU-förordningen kommer avidentifierade uppgifter att överföras till EU:s statistiska databaser. Uppgifter som lämnas till EU är sekretesskyddade enligt EU-förordning EG nr 223/2009.

A.8 Gallringsföreskrifter

Trafikanalys i egenskap av statistikansvarig myndighet, har arkivansvar för undersökningen sedan 1 april 2006.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras enligt EU-förordning *EG nr 91/2003 om järnvägstransportstatistik*, som trädde i kraft den 16 december 2002 samt *EU-förordning EG nr 1192/2003* om ändring av EG 91/2003. Därefter har förordningen kompletterats med EG 332/2007 om tekniska anvisningar för överföring av järnvägstransportstatistik.

A.10 Syfte och historik

Rapporten syftar till att visa en aktuell men grov och preliminär bild av Sveriges person- och godstransporter med järnväg. Statistiken redovisar gods- och persontrafik på järnväg kvartalsvis. Variablerna i rapporten är ton och tonkilometer för godstrafik och antal resor och personkilometer för persontrafik.

Statistiken har publicerats som Sveriges officiella statistik sedan första kvartalet 2012. Det första året var det färre tabeller och figurer och redovisningen i tabellerna innehöll färre perioder. Från 2006 till 2011 publicerades en liknande kvartalsstatistik med titeln *Person- och godstransporter på järnväg*.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används både för att få en bild av utvecklingen inom järnvägssektorn och för att göra jämförelser med andra trafikslag.

Användarna är bland annat transportnäringens branschorganisationer, myndigheter, järnvägsföretag, media och allmänheten.

A.12 Uppläggning och genomförande

Data samlas in från tågoperatörer och regionala kollektivtrafikmyndigheter. Undersökningarna genomförs kvartalsvis och är totalundersökningar.

Antalet uppgiftslämnare för år 2013 var 35 stycken.

Först fastställs populationen för det aktuella året. Underlag till detta fås dels från Trafikanalys och Trafikverkets omvärldsbevakning samt Trafikverkets förteckningar över järnvägsföretag med beviljade tåglägen.

Därefter skickas frågeformulären ut. I takt med att besvarade frågeformulär inkommer kvalitetskontrolleras uppgifterna. Detta sker genom rimlighetsanalyser. Därefter sammanställs allt underlag till totalsiffror för riket. Därefter görs samma kontroll återigen kompletterat med omvärldsjämförelser. Med omvärldsjämförelser avses avstämningar med andra branscher. Större eller icke förväntade förändringar av transportererna inom en bransch måste gå att förklara med förändringar inom den näringen för att vara acceptabla. Efter avslutad kontroll fastställs siffrorna för aktuellt kvartal.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering genomförs till Eurostat i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 91/2003 samt förordning nr 1192/2003.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför insamlingen 2013 fick uppgiftslämnarna som rapporterar godstransporter möjligheten att ange andelen transporterad malm (godsmängd och transportarbete) av totala transporter. Inför 2014 kommer alla operatörer som frivilligt lämnar data om malmtransporter även att få en fråga om de också lämnar samtycke till redovisning i statistiken med och utan malmtransporter. Detta görs för att säkerställa att alla uppgiftslämnares önskemål om sekretess respekteras.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Detta avsnitt utgör en kvalitetsdeklaration av undersökningen. En kvalitetsdeklaration har som ambition att beskriva olika moment i undersökningen på ett sådant sätt att en användare av statistiken har möjlighet att bilda sig en uppfattning om kvaliteten.

Rubrikerna B1–B5 i kvalitetsdeklarationen motsvarar de fem kvalitetskomponenter som har använts inom Sveriges officiella statistik sedan 2001. Formuleringen av rubrikerna följer nuvarande allmänna råd från Statistiska centralbyrån. Från och med 2014 ingår sju kvalitetskriterier i lagen om den officiella statistiken, delvis som en anpassning till kvalitetskriterierna i den europeiska statistiklagen. Till innehållet ligger de fem gamla kvalitetskomponenterna nära de sju nya kvalitetskriterierna, men de saknar en motsvarighet till det nya kriteriet *Relevans*. Ett arbete pågår inom det svenska statistiska systemet för att åtgärda skillnaderna i kommande upplagor av *Beskrivning av statistiken*.

B.1 Statistikens innehåll

Statistiska målstorheter

Statistiken ska primärt beskriva delar av verksamheten med järnväg i Sverige. Statistiken redovisar transportarbetet fördelat på person- och godstrafik. Statistiken redogör även för antal resor med persontrafik och antal ton gods som fraktas med godstrafik.

Rapporten har omarbetats under 2013. Antalet variabler som ingår i redovisningen av godstransporter har utökats till att även omfatta ut- och inlandstransporter samt ut- och inlandstransporter exklusive malm. Även antalet redovisade år i kvartalsuppgifterna har utökats i Excel-versionen av rapporten.

Objekt och population

Objekt i statistiken är trafik och transporter med järnväg i Sverige. Populationen är alla trafikutövare och regionala kollektivtrafikmyndigheter verksamma i Sverige.

Uppgiftslämnare med adress i Sverige har skyldighet att lämna uppgifter till undersökningen. Ett litet antal uppgiftslämnare utan adress i Sverige deltar frivilligt i undersökningen.

Variabler

De variabler som ingår är: person- och godstransportarbete, godsmängd och antal resor.

Statistiska mått

I denna rapport presenteras totaler summerade till kvartalsvärden och värden för rullande fyra kvartal, som alltid beräknas som summan av de fyra senaste kvartalen.

Redovisningsgrupper

Uppgifter redovisas i följande två huvudgrupper: persontrafik och godstrafik. Samtliga uppgifter redovisas i aggregerad form så att enskilda företag, eller deras verksamhet, inte kan identifieras.

Referenstider

Statistiken omfattar verksamheten under ett kvartal samt rullande fyra kvartal.

Fullständighet

Statistiken är fullständig.

B.2 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet totalt

Den redovisade statistiken är en totalundersökning med god tillförlitlighet, vissa rapporteringsfel kan dock förekomma. Kvartalsuppgifterna är preliminära.

Viss osäkerhet förekommer i uppgifter om persontrafik. Uppgiftslämnarnas metoder för framställande av grunddata rörande resande och personkilometer varierar.

I tabellerna och figurerna för godstransporter redovisas godsmängd och transportarbete med och utan LKAB Malmtrafik AB:s samtliga godstransporter på malmбанan, även om tabell- och figurrubrikerna bara talar om malmtransporter. En översyn av variabeln "malm på malmбанan" kommer att genomföras under våren 2014 så att variabeln innehåller samtliga tågoperatörers malmtransporter.

Osäkerhetskällor

Den främsta osäkerhetskällan för undersökningen är mätning. Uppgifterna samlas in på elektroniska blanketter som uppgiftslämnarna fyller i.

Urval

Undersökningen bygger på totalundersökningar av all trafik i Sverige under respektive period och har ingen urvalsosäkerhet.

Underlag för urvalsramen är hämtat dels från Trafikanalys och Trafikverkets omvärldsbevakning dels från Trafikverkets förteckningar över järnvägsföretag med beviljade tåglägen. Uppgiftslämnare med adress i Sverige har skyldighet att lämna uppgifter till undersökningen.

Ramtäckning

God täckning föreligger mellan ram- och målpopulation. Ett litet antal uppgiftslämnare utan adress i Sverige deltar frivilligt i undersökningen.

Museitrafik utan betydelse för transportsystemet och trafik inne på industriområden är undantagna.

Mätning

Uppgiftsinsamlingen sker via elektroniska frågeformulär som kommer in från samtliga trafikutövare och regionala kollektivtrafiksmyndigheter verksamma i Sverige.

Några av järnvägsföretagen som rapporterar in har inte uppgifter nedbrutna på kvartalsnivå varför deras kvartalsuppgifter estimeras och revideras när årsuppgifterna blir klara.

Det förekommer att uppgiftslämnare reviderar sina egna uppgifter för tidigare inrapporterade kvartal. Vanligtvis genomförs revideringar av statistiken vid publicering av nästkommande kvartal eller vid fastställande av årsstatistik. Storleken på revideringarna varierar mellan kvartalen. Genom att mäta skillnaden mellan värdet i den första publiceringen för respektive kvartal och värdet i den senaste årsstatistiken erhålls ett mått på revideringarnas storlek. För perioden 2009–2012 har absolutvärdet på revideringarna för persontrafiken i medeltal varit 1,0 procent för antalet resor och 2,2 procent för transportarbetet. Motsvarande siffror för godstransporterna är 1,4 procent för godsmängden och 3,7 procent för transportarbetet.

För persontrafikuppgifterna kan uppgiftslämnarnas metoder för framställande av grunddata rörande resande och personkilometer variera.

Bland uppgiftslämnarna förekommer ibland osäkerhet kring hur många resenärer som under en resa byter mellan flera tåg. En resenär kan därför i vissa fall räknas flera gånger under samma resa. Detta gäller i första hand kortväga resor med regionala kollektivtrafiksmyndigheters tåg. Totalnivåerna för antalet resor bör därför betraktas med försiktighet såväl för årsstatistiken som för den preliminära kvartalsstatistiken. Uppgifter rörande persontransportarbete är lättare för uppgiftslämnarna att få fram och är inte behäftade med samma osäkerhet.

Rapporterat underlag om godstransporter är ofullständigt för alla fyra kvartalen 2013. I de fall där det varit möjligt har det underlag som saknas estimerats. Fullständiga uppgifter om tonkilometer av internationella godstransporter saknas och har inte kunnat estimeras då det saknas tillförlitliga uppgifter att basera estimeringarna på. En första uppskattning indikerar att bortfallet kan ligga i

storleksordningen upp till 2 % av det totala godstransportarbetet. Likaså har det konstaterats att rapporterade uppgifter om godsmängder i internationella transporter innehåller dubbelräkningar av gods motsvarande knappt en miljon ton per kvartal för 2013. Dessa dubbelräkningar har till största delen kunnat identifieras och avräknas varför uppgifterna om godsmängder inte är behäftade med samma osäkerhet som transportarbetet. Kompletterande underlag kommer att samlas in under våren 2014 och uppgifterna i rapporten *Järnvägstransporter* kommer att korrigeras vid publiceringen av statistiken för kvartal 1 för gods och kvartal 2 för person. På grund av detta bör denna preliminära statistik betraktas som osäker och jämförelser mellan kvartalen och med tidigare år göras med försiktighet.

Mätningen kan också påverkas av att uppgiftslämnare kan missförstå frågorna eller definitionerna av de uppgifter som efterfrågas.

Svarsbortfall

Bortfall förekommer endast vid insamlande av uppgifter från trafikutövarna. Bortfallet avser enskilda variabler och effekten för den samlade bilden av järnvägstrafiken är försumbar.

Bearbetning

Insamlade uppgifter genomgår granskning och i vissa fall rättning. Insamlat material rörande trafik och transporter är inte komplett. Beräkningar och i vissa fall estimeringar har genomförts för att brygga över luckor i rapporterat material.

Modellantaganden

Inga modellantaganden görs.

Redovisning av osäkerhetsmått

Detta är en totalundersökning och kvantitativa osäkerhetsmått redovisas inte.

B.3 Aktualitet

Frekvens

Statistiken tas fram varje kvartal.

Framställningstid

Framställningstiden är ungefär 2,5 månader från slutet av ett kvartal till publicering.

Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen, se www.trafa.se. Leverans till Eurostat sker varje kvartal enligt Europaparlamentets och rådets förordning EG 91/2003.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

Jämförbarhet över tiden

Materialet är framställt enligt samma principer för alla rapporterade år, statistiken är därför jämförbar över tid. Dock omfattar godsstatistiken före 2009 inte norska transittransporter från Norge till Norge genom Sverige, vilket försvårar jämförelser över tiden. Statistikens definitioner har inte ändrats under den period som redovisas i tabellerna.

Nivån kvartal för kvartal påverkas av säsongeffekter, till exempel av påskens placering i kalendern. Därför innehåller presentationen även serier med rullande fyra kvartal.

Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten i statistikrapporteringen är god i och med att EU utfärdat förordningarna EG 91/2003 och EG 1192/2003 som utöver att anvisa vilka variabler som ska rapporteras också fastställer EU-gemensamma definitioner över dessa variabler. Statistiken är anpassad till dessa förordningar, bland annat är samtliga definitioner och principer för sammanställning av uppgifter harmoniserade med gemenskapens krav.

Sammanvändbarhet med annan statistik

Undersökningen har täta kopplingar till Trafikanalys årsvisa undersökning *Bantrafik*, som innehåller utförligare information om såväl järnväg som spårväg och tunnelbana. Stora ansträngningar görs för att redovisade värden ska kunna sammanvändas mellan de två undersökningarna. Det kan trots allt förekomma vissa skillnader. Årsrapporten utkommer mellan två kvartalsrapporter och en revidering av data i årsrapporten kan medföra en skillnad jämfört med samma data i föregående kvartalsrapport. Rutinmässigt införs en sådan revidering i nästa kvartalsrapport.

Definitioner av variabler har gjorts så att möjligheter till jämförelser med andra trafikslag finns.

Sverige följer samma EU-förordning som EU:s övriga medlemsländer. Detta innebär att denna undersöknings resultat går att jämföra med övriga medlemsländers. De uppgifter som Eurostat efterfrågar enligt förordningen presenteras för varje medlemsland i Eurostats publikationer.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

Spridningsformer

Statistiken publiceras varje kvartal på Trafikanalys webbplats, www.trafa.se. Rapporterna finns tillgängliga i pdf- och Excelformat. I Excelformat finns data för fler perioder än i pdf-format.

Pressmeddelanden ges inte ut vid varje publicering.

Statistiken som skickas till Eurostat publiceras tillsammans med motsvarande uppgifter från andra länder. Se Eurostats ingångssida till området transport med länkar till olika statistikrapporter om bland annat järnvägstransporter:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/transport/introduction>

Presentation

Statistiken redovisas som tabeller och diagram. Resultaten kommenteras inte.

Tidigare publicerad data repeteras varje kvartal med alla revideringar och korrigeringar. Upptäckta fel i äldre publikationer revideras i regel inte, utan påkallade ändringar görs i den mest aktuella publikationen.

Alla användare rekommenderas att alltid hämta sin information från den senast utgivna kvartalsrapporten, även för tidigare perioder. Den som vidarebehandlar statistiken bör ge akt på ändrade uppgifter, som markeras med en fotnot första gången de uppträder.

Dokumentation

Detta dokument, *Beskrivning av statistiken*, uppdateras varje år. Rapporterna innehåller ett kortare metod- och kvalitetsavsnitt, med rubriken *Fakta om statistiken*.

Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialiet förvaras hos Trafikverket i databaser. Primärmaterialiet är sekretessbelagt men kan lämnas ut för vissa väl definierade ändamål, under förutsättning att sekretessen kan bevaras. Kontakta Trafikanalys för mer information.

Upplýsingstjänster

Se kontaktpersoner under rubrik A4 och A5.

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.